SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL. XCIV. No. 207. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, OCTOBER 28, 1987 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 28-го ЖОВТНЯ 1987 Ч. 207. РІК XCIV.

Пам'ятайте про Україну!

Святкування Тисячоліття для Нової Англії відбудуться в Гартфорді

Стемфорд, Конн. — Релігійне відзначення Тисячоліття Християнства для Нової Англії відбудеться у катедрі св. Йосифа у Гартфорді, Конн., у неділю, 8-го листопада ц.р.

Владика Василь Лостен відправить торжественну Архиєрейську Божественну Літургію у присутності Кардинала Бернарда Лова і 12-ох римо-католицьких єпископів.

Архиєпископ Дж. Е. Вілон з Гартфорду буде предсідати на торжественній відправі та виголосить проповідь з нагоди Тисячоліття.

Духовенство та вірні і приятелі з усієї Нової Англії були запрошені взяти участь у цьому історичному відзначенні події Тисячоліття Хрищення українського народу.

Архиєпископ Вілон у своєму пастирському листі пригадав вірним, що „Католицька Церква в Україні переживає жорстокі переслідування. Це придушення релігії — минуле і сучасне — є невідомою проблемою для більшости нашого народу, який втішається релігійною свободою. Маю надію, що кожна парафія нашої Архидієцезії зможе вислати делегацію на цю подію і взяти участь у Торжественній Літургії, яка буде відправлена у повному візантійському літургічному блиску".

Божественну Літургію співатиме хор, зложений із 100 голосів, зорганізований і підготований для цієї нагоди. Перед самою відправою хор дасть прем'єру особливого гимну Тисячоліття, замовленого з цієї нагоди і одобреного Президією Синоду українських владик на травневій зустрічі 1987 року у Римі.

Шамб. Степан Чомко, декан гартфордського вікаріяту, очолює підготовчу комісію, яка координує програму цієї події, узгіднюючи свої пляни з Іваном Терлецьким, головою епархіяльного комітету Тисячоліття.

Три деканати Стемфордської епархії включилися активно у гартфордське відзначення Тисячоліття: Бостон, Гартфорд і Олбані.

Собор св. Йосифа міститься на авеню Фармінгтон ч. 140.

В ЄРУСАЛИМІ ВІДНОВИВСЯ ПРОЦЕС НАД І. ДЕМ'ЯНЮКОМ

А. ШІФРІН ПОЧАВ СВІДЧЕННЯ ПРО КҐБ

Єрусалим, Ізраїль (АНЧЕЙН, тел.) — У понеділок, 26-го жовтня, тут відновився процес над Іваном Дем'янюком після двомісячної перерви, зумовленої святами і захворінням одного з трьох суддів, Зві Таля.

Після вступних формальностей — привітання адвокатами Йорама Шефтеля і Джана Гілла обвинуваченого при його вході на залю та побажання кріпкого здоров'я судді Талеві адв. Гіллем — до свідчення оборона покликала Авраама Шіфріна, 64-річного колишнього слідчого в прокуратурах СССР, відтак політв'язня, який в 1970 році прибув до Ізраїля і проживає тут постійно.

Вже на вступі прокуратор Йона Блятман запротестував проти покликання А. Шіфріна, бо „тут не оскаржується СССР, ані КҐБ", отже Шіфрін, як експерт від справ КҐБ, не має жадного відношення до процесу.

У своїй аргументації адв. Шефтель опрокинув твердження Блятмана, вказуючи на те, що документ — мнима виказка — був доставлений КҐБ, (НКВД), що й є зазначено на виказці. Про це пригадав; до речі, Шефтелеві І. Дем'янюк, а крім того оборона вже раніше виявила свою тактику, що властне ціла затія проти Дем'янюка є роботою КҐБ яке при тому старається знеславити цілу українську громаду у вільному світі.

Після 20-хвилинних нарад з прокуратурою і обороною головний суддя Дов Лєвін проголосив рішення суду, що перепитування свідка мусить проходити у двох аспектах: фальшування документів КҐБ з політичних мотивів і відношення КҐБ до українців.

А. Шіфрін, працюючи в роках 1948-53 як старший слідчий в прокуратурах Краснодарського краю, Москви, Тули, а відтак як консультант у системі міністерства оборони, мав постійно до діла з органами КҐБ і заявив, що КҐБ консультувалося з ним у підроблюванні фальшивих документів для осіб, які втекли на Захід. Він ствердив, що КҐБ має всякого рода папери, форми, чорнила, печатки, а „того, що не нає, вміє підробити". Шіфрін, який очолює інститут дослідів справ КҐБ сказав, що він написав вже три книжки про КҐБ, має накручений фільм з концтаборів СССР, видав понад 20 рапортів про роботу КҐБ, зізнавав у 1973 році в Конгресі ЗСА, і в Пентагоні, а його зізнання були частинно опубліковані. Він теж видав збірку карт совєтського ГУЛагу.

Суддя Лєвін, поновно відкликаючись на те, що КГБ як таке, не є тут під оскарженням, відкинув пропозицію висвітлити фільм про КҐБ, як теж показання схеми структури цієї установи.

Подаючи деякі приклади конспіративної роботи КГБ А. Шіфрін вказав на підроблення телефонічної розмови поміж президентом Рональдом Реґеном і прем'єр-міністром Маргаретою Тачер, підкинення фальшивих документів про людей на Заході в озері в Чехо-Словаччині, про що свідчив чеський агент Лядіслав Біттман, який втік на Захід, про вбивство Степана Бандери і спробу приписати його німецькій контррозвідці, що КҐБ вдалось у перших днях після атентату.

На цьому свідчення перервано до наступного дня.

З уваги на серцеву недугу судді Таля, сесії на процесі тепер скорочено до 2-ої год. по полудні ізраїльського часу.

ПРЕЗИДЕНТ ЗУСТРІВСЯ З ЛІДЕРАМИ КОНҐРЕСУ

Вашінгтон. У понеділок, 26-го жовтня, коли на фінансових ринках курс акцій знову почав падати, президент Роналд Реґен і лідери Конґресу провели в Білому Домі нараду щодо фінансових справ і поголилися не критикувати один одного публічно, а старатися знайти компромісне рішення в справі боротьби з дефіцитом федерального бюджету.

„Ми повинні серйозно поставитися до проблеми. Ми повинні вирішити її в спокійній обстанові", сказав після зустрічі з президентом спікер Палати Репрезентантів демократ Джим Райт. Він повідомив, що у вівторок законодавці почнуть наради з економічними і фінансовими експертами Білого Дому. „Ми готові добре потрудитися, щоб знайти принятне для всіх рішення", сказав журналістам лідер демократичної більшости в Сенаті Роберт Берд, який відмовився, як і інші лідери Конґресу, коментувати те, про що йшла мова на нараді у Президента.

Перед Білим Домом і Конгресом стоїть завдання скоротити видаткову частину бюджету на 1988 фінансовий рік на 23 більйони долярів. Ще минулого тижня Президент категорично відмовився навіть обговорювати можливість підвищення податків для покриття прогалин у бюджеті. Але у четвер, 22-го жовтня, під час пресової конференції, що передавалася на телевізії, Роналд Реґен сказав: „Темою для обговорення (з лідерами Конгресу) може стати все, що завгодно, за виїнятком системи соціяльного забезпечення". Тим самим Президент дав зрозуміти, що не виключає зростання податків.

Демократи у Конґресі вважають, що зменшення видатків на 11.5 більйона долярів повинно бути зроблене за рахунок урізання різних програм (як внутрішніх, так і зовнішньополітичних), а решту 11.5 біл. дол. треба дістати за рахунок збільшення податків (не на прибутки окремих громадян і корпорацій, а на тютюнові вироби, алькогольні напої тощо).

Рішення Президента обговорити справу про підвищення податків викликано лихоманкою на фінансовому ринку і особливо різким падінням курсу акцій (на 508 пунктів) позаминулого понеділка.

У понеділок, 26-го жовтня, як і тиждень тому, курс акцій впав на біржах Токіо, Лондону, Гонг-Конгу. У Ню Йорку за перші три годині праці біржі індекс Дов-Джонса впав більш як на 100 пунктів.

Д. Шумук відвідав св. Софію у Вашінґтоні

Вашінґтон (Т.К.). — Після відвідин у гостинному домі родини Зінкевичів, Данило Шумук приїхав сюди в понеділок, 19-го жовтня ц.р., та затримався в Домі Св. Софії протягом всіх днів перебування в столиці.

Опіку над Д. Шумуком перебрала Вашінгтонська Група Організації Американсько-Українських Професіоналістів, влаштовуючи для ньоо пресову конференцію в Крайовому пресовому клюбі, зустрічі з офіційними чинниками в Білому Домі та з українською громадою в залі українського крайового собору св. Родини.

Працівники Інституту для Дослідів Релігії при Св. Софії зайнялися полагодженням потрібних формальностей в Бюрі іміграції і натуралізації, допомогли при доповненні матеріялів для роздачі під час переслухання в Конгресі. Маркіян Білинський, координатор дослідів при Інституті, перевів інтерв'ю.

Данила Шумука як людину прекрасно схарактеризувала Луїза Слотер, член Конгресу зі стейту Ню Йорк; в слові виголошенім під час прийняття в Сенаті вона цитувала вислів, який віддзеркалює його Д. Шумука життьову філософію: „Щоби гідно жити, людина мусить мати ідею, за яку готова віддати життя".

ЛАТИШІ ВИМАГАЮТЬ СВОБОДИ

Джерзі Сити, Н. Дж. В англійському щоденнику „Гарліси" з 8-го жовтня ц.р. появилася вістка кореспондента зі Штокгольму Юріса Каза про те, що латиські дисиденти, члени „Гельсінкської групи 86" поставили свої домагання і політичну програму, яку офіційно вислали урядові СССР.

У своєму меморандумі вони ставлять такі домагання:

- Повна економічна програма життя в Латвії;
- Свобода латиської преси;
- Всі мешканці Латвії без різниці національности мусять вивчати латиську мову і нею там говорити;
- Кожний мешканець Латвії мусить бути горожанином Латвії з тим, що він мусить бути народжений в Латвії і мусить свобідно говорити латиською мовою;
- Латиші покликані до військової служби в совєтській армії мають відбувати військову службу в Латвії;
- Здержати іміграцію до Латвії інших національностей;
- Увести закон, згідно з яким етнічні меншини, як росіяни, українці, поляки, жиди та інші, які тепер живуть в Латвії, мають мати право на свої школи, в яких навчання відбувалось би в їхній рідній мові.

Сподіються, що в дні 18-го листопада, коли латиші святкують свій день незалежности, прийде, після поставлення таких вимог, до провокативних виступів зааранжованих урядом СССР і дисиденти остерігають перед тим усіх латишів.

У Литві і Естонії також запляновано демонстрації на 18-го листопада.

Вийшло третє видання бібліографії української літератури в Канаді

Едмонтон, Альта. — Щойно вийсло в світ третє видання довідника „Анотована бібліографія української літератури в Канаді", що охоплює канадські книжкові видання з літератури за роки 1908-86. Сюди включено всі твори, написані й надруковані в Канаді. Перше видання було в 1984 році. Третє видання, значно доповнене й наново перевірене, охоплює книжки за останні три роки.

Оскільки це довідник призначений у першу чергу для бібліотек, дослідників, викладачів і студентів та бібліофілів, тепер остання нагода придбати цю книгу великого облсягу (близько 200 сорінок) у тривалій бібліотечній оправі з міцного полотна. Наклад обмежений, перевидань більше не буде, з огляду на великі кошти друку.

Видання цієї бібліографії, складеної д-ром Яром Славутичем, відрізняється від інших бібліографічних довідників тим, що тут при багатьох канонічних описах подано занотації, часто з оцінкою укладача, відомого професора й літературознавця на Заході. При авторах книжок зазначено їхні дати народження (і смерти тих, що вже відійшли), рік прибуття до Канади, псевдоніми тощо. У бібліографії є такі розділи: „Бібліографії, книгозбірні", „Альманахи, збірники", „Критика, літературознавство", „Поезія", „Проза", „Драматургія", „Спогади". Завершено іменним покажчиком. Назви книжок — мовою оригіналу. Дати й місця видань звірено за титульними сторінками. Таким чином, цей довідник запевнює автентичні інформації.

Ціна одного примірника в полотняній оправі — 41 дол. Замовляння слід слати на адресу: Slavuta Publishers, 72 Estbrook Dr., Edmonton, alberta T6J 2E1, Canada.

Представники УНР продовжують акції у Відні

Відень, Австрія (УІБ). — В продовженні підготовчої акції до кінцевої фази Гельсінкської конференції, що її провів тут у столиці Австрії у вересні 1987 року Голова Уряду УНР проф. Ярослав Рудницький, перебувала тут у половині жовтня ц.р. Таня Носко-Оборонів, як акредитована журналістка на цій конференції. Вона познайомилася з новою керівничкою пресового відділу конференції С. Черніною й отримала від неї найновіші матеріяли про хід нарад і праці цієї конференції.

Із свого боку голова УІБ розповсюдила тут виготовлені Урядом УНР комунікати про „Україну — колонію Москви" з запереченням найосновніших національних і індивідуальних прав (за свідченням очевидців, у тому Данила Шумука). Інший комунікат остерігає західні держави перед запрошенням совєтської делеґації на чергову конференцію до Москви. В цій справі готується теж окремий меморандум екзильних урядів Польщі, України, Чехо-Словаччини, Білоруси і інших поневолених Москвою народів, що буде проголошений у листопаді ц.р.

З одержаних у Відні матеріялів виходить, що крім дії ДЦ УНР, ніякої іншої акції з українського боку тепер не помітно на цій конференції. Що більше, з офіційних документів видно, що в американській делеґації вже немає Ореста Дейчаківського й Юліяна Куляса, які брали участь у відкритті конференції в листопаді 1986 року. Їхні прізвища скреслено з офіційний списків делеґації ЗСА, що й було потверджено секретаркою голови делеґації амбасадора В. Зіммермана. Як відомо, в канадській делеґації з самого початку нікого з українців не було так, що українська справа на офіційному форумі Віденської конференції тепер виринає тільки у вийняткових випадках. Самій конференції не видно кінця.

У БРАЗИЛІЇ ТА АРҐЕНТИНІ РОЗКВІТАЄ КОБЗАРСЬКЕ МИСТЕЦТВО

Джерзі Сити, Н. Дж. (О. М.). — Останнім часом зі сторінок української преси у вільному світі, а особливо газети „Свобода", не сходить слово бандура. І виступає воно завжди у поєднанні з такими країнами українського поселення як Бразилія та Аргентина. Не обходиться і без того, щоб газети не згадували про Миколу Чорного — організатора і надхненника Школи Кобзарського Мистецтва у Ню Йорку, про талановитих бандуристів Юліяна Китастого, Тараса Павловського.

М. Чорний (зліва) та мгр Т. Павловський у редакції „Свободи".

А все почалося з того, що великий ентузіяст бандури Микола Чорний задумав відвідати леґендарного засновника і керівника капелі бандуристів ім. Тараса Шевченка в Буенос Айресі Василя Качурака, з яким довгий час підтримував листовний зв'язок. Син зелених Карпат, В. Качурак був надзвичайно цікавою людиною, яка все своє життя присвятила бандурі. У вересні 1986 року М. Чорний вперше приїхав до арґентинської столиці і був захоплений молодими бандуристами. Його радувало, що українські юнаки та дівчата цікавляться бандурою, прагнуть оволодіти грою на цьому старовинному народному музичному інструменті. Однак ціни на бандури там настільки високі, що вона є практично недоступною для молодих ентузіястів. Були й інші проблеми. Зокрема бракувало інструкторів для курсів гри на бандурі.

По дорозі додому М. Чорний заїхав до Бразилії. У Прудентополісі та Куритибі він відвідав українські установи, зустрівся з Владикою Єфремом Кривим і переконався, що і тут головною перешкодою для розвитку кобзарського мистецтва є брак музичних інструментів. „Якби нам хоч 20 бандур!" — з тугою у голосі сказав тоді Владика Є. Кривий.

Приїхавши додому, М. Чорний разом з іншими членами Товариства Українських Бандуристів обговорив ці проблеми і вирішив звернутися через українські газети до прихильників кобзарського мистецтва у ЗСА і Канаді жертвувати на бандури для української молоді в Аргентині і Бразилії. Тоді ж був задуманий і обговорений широкий проєкт, який складався з трьох частин.

Першою частиною проєкту і була, так би мовити, матеріяльна сторона — забезпечення музичними інструментами українців Південної Америки. Дехто сумнівався, чи зрозуміє громада усю важливість цього задуму. Та світ, як кажуть,

(Закінчення на стор. 4)

В АМЕРИЦІ

СПРОБИ, РОЗВ'ЯЗАТИ проблему дифіциту почалися в Конгресі, коли члени зосередили свою увагу над узгідненням різних редукцій з Урядом президента Роналда Реґена. У понеділок, 26-го жовтня ц.р. відбулася така прелімінарна зустріч в Білому Домі і обидві сторони виявили бажання компромісово полагодити справу.

ПОВЕРНУВШИСЬ ІЗ СВОЄЇ поїздки до Москви, державний секретар Джордж Шулц заявив, що ЗСА можуть відмовитись від зустрічі на вершинах якщо Міхаїл Ґорбачов задовго відтягатиме з назначенням конкретної дати. Адміністрація яка змагала до того, щоб така зустріч відбулася, тепер виявляє мале зацікавлення цією справою.

У МІСЦЕВОСТІ БИРЛІНҐТОН в стейті Вермонт відбулася п'ятиденна конференція західньонімецьких і американських науковців для розглянення причин заникнення цілих лісосмуг в цих двох країнах. Знавці обмінялися думками і ствердили існування розбіжностей щого причин такого стану. Все таки організатори, як і учасники заявили, що конференція була дуже успішною.

ДЖІН КИРКПАТРИК, колишній головний делеґат ЗСА до Об'єднаних Націй, заявила в неділю, 25-го жовтня ц.р., що не буде висувати своєї кандидатури для номінації з Республіканської партії на президента ЗСА у виборах 1988 року. Знавці зразу заявили, що її рішення поліпшує можливості республіканця з нюйоркського стейту Джека Кемпа.

В ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНІЙ програмі 10 початкових шкіл в бідніших районах нюйоркського стейту плянують започаткувати цілорічну навчальну систему. Школи працювали б сім днів в тижні від вчасного ранку до вечора й діти починали б ходити до школи вже від чотирьох років. Які школи входитимуть в цей плян ще не зясовано.

КОЛИШНЯ ДЕМОКРАТИЧНА конгресменка, сьогодні головний прокуратор Бруклина, Елізабет Голцман, яка програла вибори в 1980 році до Сенату, застановляється чи повертатися до політичної кар'єри. Її ціль становище посадника Ню Йорку в 1989 році.

БЕЙЗБОЛОВИЙ КЛЮБ „Міннесота Твінс" закінчив свій несподіваний підйом із шостого місця в минулому сезоні до першого і побідного місця в 1987 році. Його перемога в неділю, 25-го жовтня, над клюбом „Ст. Луїс Карлінлас" вислідом 4—2, запевнила за ними сьому й децидуючу гру у світовій серії. Це перший чемпіонат для клюбу „Міннесота Твінс" від 1961 року.

ОДИН РІК ПІСЛЯ того, як президент Роналд Реґен проголосив „крайовий похід" чи радше погоню за нелеґальним наркомнством, Конгрес не бачить великих успіхів. Хоча особисті заклики Президента і його дружини Ненсі надали цій акції більшої поваги, то саме плянування і фундування такої акції не були добре продумані.

У СВІТІ

КОРЕСПОНДЕНТИ ІНФОРМУЮТЬ з Відня, що син румунського президента Ніколає Чавшеску, Ніку Чавшеску, назначений першим секретарем комуністичної партії в ідністріяльній і важливій під кожним оглядом провінції Сібіу. Газета „Вашінгтон Таймс" називає це назначення „першим кроком на шляху до Центрального Комітету КПР".

В МИНУЛУ СУБОТУ, 24-го жовтня ц.р., в Кувайті, біля приміщення американської летунської компанії „Пан Амерікен" наступила великої сили експльозія. Правдоподібно був зірваний в повітря автомобіль, напакований розривними матеріялами, улюблена атака проіранських терористів. На щастя ніхто з людей не постраждав, але приміщення компанії було дещо знищене. Жодна з терористичних груп не призналась до виконання цього атентату. Приміщення „Пан-Ам" знаходиться у близькій віддалі від резиденції еміра Кувайту шейка Джабера аль-Асмеда аль Салаха. Експльозія наступила два дні після того, як проіранська група „Джігад" опублікувала заяву з погрозами „відплати американцям" за „агресивність" військової фльоти ЗСА проти Ірану. У заяві говориться, що тисячі „мучеників" готові віддати своє життя, щоб повторити атаку з 1983 року в Бейруті під час якої, як відомо, загинуло 241 американських вояків і 58 французьких парашутистів.

ПОЛЬСЬКИЙ КОМУНІСТИЧНИЙ уряд офіційно повідомив населення, що крайовий референдум в Польщі відбудеться 29-го листопада ц.р., яким громадяни Польської Народної Республіки повинні висловити свою думку про нові пляни уряду на відтинку економіки. Поляки повинні прийняти, або відкинути урядові пляни і відповісти на два питання, а саме: чи вони згідні прийняти плян тимчасового замороження цін й інших заходів в ім'я піднесення економіки і життєвого рівня в Польщі і яке є їхнє відношення до політики „перестройки", нової структури керівництва економічним секретом і зменшення урядової контролі в господарстві. Польська „гласность" полягатиме на поширенні приватних підприємств, допущені конкуренції, а навіть некомуністичних кандидатів до парляментарних виборів, встановлення громадської контролі над діяльністю міліції і органів державної служби безпеки тощо.

СЕКРЕТАР ПРЕЗИДЕНТА Австрії д-ра Курта Вальдгайма, Фрідгельм Ост, повідомив кореспондентів, що його шеф має намір звернутись до Державного департаменту ЗСА з проханням висилки його особистого досіє виготовленого про його особу представниками амеррикканської розвідчої агенції в 1944-45 роках. Представник Центральної Розвідчої Служби (Сі-Ай-Ей) принався, що таке досіє існує і копію його було свого часу вислано Світовому жидівському конгресові, тоді як він вів кампанію проти Вальдгайма. У листі говориться, що досіє Вальдгайма було виготовлене в 1945 році відділом стратегічної служби (ОСС). Овечидно, в американському досіє не говориться нічого про воєнні „злочини" теперішнього президента Австрії, бо він не мігби був кандидувати на генерального секретаря Організації Об'єднаних Націй.

П'ЯТЬ СОВЄТСЬКИЙ ГЕНЕРАЛІВ загинули в летунській катастрофі. Спочатку було дуже мало відомо про обставини катастрофи і осіб, які в ній загинули. Але газета „Вашінгтон Пост", покликаючись на совєтську військову газету „Красная Звезда" пише, що генерали загинули при „виконуванні їхніх службових обов'язків" і називає імена генералів, їхні ранги і функції. Загинули: заступник начальника головного управління генерального штабу збройних сил СССР ген. полк. Владімір Шутов, заступник камандуючого військами зв'язку ген. гейтинант Кіріл Трофімов, ген. гейтинант Юрій Рябінін, високий старшина генерального штабу армії, начальник штабу південної групи армії (штаб якої знаходиться в Будапешті) ген. майор Ерлен Порфіріє, недавно назначений старшина до генерального штабу 49-річний ген. майор Владімір Бердашевський. Летунами були (також загинули): капітан Алексєй Ґурєнков і лейтенант Александер Ґончаров.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200
Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00
UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".
Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel. (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036
Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.
Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

М. Ґорбачов не бажає зустрічі на вершинах

Раптова відмова генерального секретаря ЦК КПСС Міхаїла Ґорбачова від зустрічі з президентом Роналдом Реґеном була несподіванкою для Білого Дому, який ще в четвер, 22-го жовтня, упевнено передбачав, що нова зустріч на вищому рівні відбудеться у Вашінґтоні найближчим часом. У четвер на пресовій конференції президент Р. Реґен з захопленням говорив, як він відвезе совєтського генсека до себе на ранчо в Каліфорнію, щоб показати йому, „як живуть капіталісти".

Ще в четвер ніщо не передвіщало катастрофічного кінця чергової американської спроби добитися від Ґорбачова зустрічі на вершинах. Американсько-совєтські зустрічі у Москві почалися в атмосфері „сердечности і співробітництва". Делеґація ЗСА була переконана, що договір про ліквідацію ракет середнього засягу і оперативно-тактичних ракет в Европі ось-ось буде готовий до підписання, і що приїзд Ґорбачова в ЗСА — справа уже майже вирішена. Перші ознаки того, що Москва підготовляє якусь несподіванку, появилися лише під вечір, коли американська група, яка обговорювала останні деталі угоди про ліквідацію ракет, повідомила державного секретаря Джорджа Шулца, що останнє засідання виявилося „цілком непродуктивним" і що совєтська сторона раптом запропонувала продовжити дискусії з невирішених аспектів договору в Женеві.

У п'ятницю рано совєтська делеґація не з'явилася на призначене засідання, на якому плянувалося обговорити 14 пунктів, висунутих американською стороною. О 9:30 ранку Дж. Шулц знову зустрівся з міністром закордонних справ СССР Едуардом Шеварднадзе, однак, як потім зауважив Шулц, „зустріч пройшла не дуже добре".

Об 11-ій годині ранку Шулц зустрівся з Ґорбачовим. Зустріч почалася з обміну доброзичливими зауваженнями і з розмов з репортерами про майбутню візиту Ґорбачова в ЗСА. Ґенсек у відповідь на запитання преси сказав, що така візита відбудеться. Потім Шулц і Ґорбачов сіли за стіл переговорів.

Розмова тривала чотири з половиною години. Як повідомляють її американські учасники, лише після трьох годин Ґорбачов раптом дав зрозуміти, що не приїде в ЗСА до того часу, поки президент Р. Реґен не погодиться різко обмежити дослідження в ділянці стратегічної оборонної ініціятиви (СДІ). З американської точки зору, ця позиція була порушенням домовлености, досягнутої в половині вересня під час візити Шеварднадзе у Вашінґтоні.

Після цієї візити було випущено комунікат, в якому говорилося: „Для підписання договору про ракети середнього засягу і про оперативно-тактичні ракети і для обговорення всього кола проблем взаємовідносин між двома країнами відбудеться зустріч між президентом Реґеном і ґенеральним секретарем Ґорбачовим. Зустріч на вершинах відбудеться восени 1987 року. Її остаточна дата буде призначена під час переговорів між державним секретарем і міністром закордонних справ, які будуть відбуватися в Москві у жовтні".

Як пише „Вашінґтон Пост", раптову зміну совєтської позиції американські спеціялісти пояснюють по-різному. Одні вважають, що Ґорбачов має намір „під завісу" зробити ще одну спробу добитися від Реґена поступок в ділянці СДІ, недооцінюючи твердости зайнятого Реґеном становища.

Інші пояснюють зміну подій якимись внутрішньополітичними совєтськими мотивами. Наприклад, у четвер увечорі відбулося засідання Політбюра, після чого тон совєтської сторони різко змінився. Треті вважають, що у зв'язку зі зростаючою напруженістю в районі Перської затоки і біржового краху, Москва вирішила, що Реґен буде готовий віддати багато заради успішної зустрічі на вершинах, яка зміцнила б його політичне становище.

Хто б тут не мав рації, але більшість вважає, що є мало надії, щоб зустріч на вершинах відбулася найближчим часом. Деякі вважають, що вона вже не відбудеться ні в цьому році, ні до кінця нинішнього президентства. А наступний президент займе місце в Білому Домі у січні 1989 року.

В. Левенець

ТУРБОТИ ЧЛЕНСЬКИХ КРАЇН НАТО

Засоби масової інформації, зокрема в Европі інформують про затурбованість керівників західньоевропейських країн, зокрема членських держав Північно-Атлантійського Оборонного Союзу (НАТО) новим курсом у закордонній політиці Совєтського Союзу і З'єднаних Стейтів Америки, що його започаткували під час своїх двох зустрічів на вершинах генеральний секретар ЦК КПСС Міхаїл Ґорбачов і президент Роналд Реґен, третя зустріч яких була запланована у другій половині листопада цього року.

Без сумніву, кажуть політичні спостерігачі, уряди західньоевропейських країн розуміють в чому полягає суть зміни, а деякі сильно підтримують новий курс у політиці, зокрема ідею редукції нуклеарної стратегічної зброї принаймні на 50 відсотків і відтягнення ракет середнього й близького засягу в ґльобальному обширі, хоч мають страх перед агресивністю СССР і Варшавського Пакту взагалі, який значно перевищує у конвенціональній зброї країни НАТО.

У зв'язку з цим у дипломатичних колах Европи виникла ідея скликання у грудні ц. р. спеціяльної конференції голів членських держав НАТО для обміркування нової ситуації. Тоді вже можливо, будуть відомі висліди третьої зустрічі на вершинах, якщо така взагалі відбудеться між Р. Реґеном і М. Ґорбачовим і зміст підписаного між ЗСА і СССР договору про частинне розброєння і відтягнення ракет з Европи. Така конференція була б також доброю плятформою для Адміністрації президента Р. Реґена для запевнення своїх европейських альянтів про зобов'язаність ЗСА щодо їхньої безпеки у випадку агресії СССР на будь-яку з них і про евентуальне збільшення оборонних бюджетів для зміцнення продукції звичайної зброї, яка принаймні у деяких родах дорівнювала б такі ж совєтській зброї, розміщеній тут же у підступах до Західньої Европи у Східній Німеччині.

Є ще інший вихід з положення,–кажуть деякі керівники европейських держав: продовжити переговори в Женеві і шукати можливости для зменшення війська по обидвох сторонах барикади і зброї, продукція якої зі сторони совєтського бльоку перейшла всі межі уяви, зокрема під час процвітання політики детанту в 1970 роках.

Тепер, — заявив один з европейських дипломатів, — який не бажав бути названим, існує серед членських держав НАТОдезорієнтація у політиці і оборонній стратегії, яка вимагає відповідного пояснення, інакше бо в Европі дійсно готова прийнятись і закріпитись ідея, що Совєтський Союз є чемпіоном миру, і всі мирні ініціятиви виходять з Москви. Над цим працює цілий ряд совєтських політичних експертів, між ними дорадник М. Ґорбачова у справах закордонної політики і колишній амбасадор СССР у ЗСА Анатолій Добринін, який недавно в Бонні заявив, що „існує тепер історична нагода започаткувати нову сторінку відносин між СССР і Західньою Европою". В Бонні очікують також відвідин міністра закордонних справ СССР Едуарда А. Шеварднадзе на початку наступного місяця, а канцлер Гельмут Коль надіється на скорий приїзд до ФРН самого совєтського „боса" М. Ґорбачова.

У зв'язку з цими подіями і традиційним русофільством, яке скорими кроками поширюється і закріплюється у Західній Німеччині, Франція і Великобританія передбачають започаткування труднощів в бльоці НАТО і посилення совєтської пропаганди в Европі, включно до можливости знесення берлінського „муру ганьби" про що вже натякав М. Ґорбачов.

Тому цілком слушно заявляють політичні дорадники прем'єр-міністра Великобританії Маргарет Тачер: „Европі нема чого покищо кричати 'Гурра', якщо йдеться про ґорбачовську 'перестройку' і політику 'гласности'". Чи щонебудь змінилось у закордонній політиці СССР? Ні! Тому вільному світові треба дуже обережно сприймати все те, що приходить зі Сходу. Одним з найяскравіших прикладів совєтської експансивної політики, якої не вирікся також М. Ґорбачов, є, очевидно, Афганістан, підтримування Москвою комуністичних підривних рухів у Філіппінах, Анголі, Нікараґуа та багатьох інших країнах світу, що вказує на послідовність імперіялістичної політики Москви.

Тому, не зважаючи на всі „мирні ініціятиви" М. Ґорбачова, Захід не повинен дати себе приспати, бо внутрішнє і зовнішнє насильство комуно-московської імперії не припинилося. Завдання зовнішньої політики і тактики на сучасному етапі є цілком ясне: або змусити ЗСА піти шляхом „мирної політики" СССР, тобто на компроміси в усіх ділянках життя, зокрема після підписання договору про редукцію нуклеарної зброї і третьої зустрічі на вершинах, або так підірвати основи НАТО, щоб країни Европи втратили довір'я до ЗСА і почали шукати „своїх власних шляхів" у політиці та одна наперед одної шукали компромісів і співпраці з Москвою. Кожному відомо, який буде кінцевий ефект цих заходів. Не знають про них тільки ті, які не були під владою московських імперіялістів, вони мусять пізнати все це зблизька і відчути на власній шкірі. Щойно тоді розпічнеться у світі зворотний процес у політиці й остаточний упадок комунізму, бо жадна імперія не є вічною. Московщина не становить виймку.

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Теодор Терен-Юськів

Дебют хору „Бурлака" у Ню Йорку

Не знаємо чому популярно званий „Хор дивізійників" чи точніше „Хор Бурлака" з Торонто, так довгенько не давав себе почути в Ню Йорку. Та сталось це вкінці 10-го жовтня 1987 року, в залі Фешин інституту. І щоб не розпочинати оцінки дебюту-концерту, цього загальнолюбленого хору, менше приємною заввагою, порушено найперше дві найцінніші прикмети його. А саме „Бурлака", як хорова одиниця є власником першорядного голосового звучання і тоді, як Архілесовою п'ятою хорів є звичайно солісти, в цьому хорі вони вийнятково зразкові.

А тепер ми таки змушені, хоч і з прикрістю, проте для добра і розвою хору, звернути увагу на початок концерту, який інтонаційно не був на височині. Згадати про це треба вже хоч би і з тієї причини, що для такого досконалого хору, як „Бурлака" в жадному разі не личить весь початок концерту проспівати з тональною нечистотою. Як воно могло до цього дійти, мені не ясно. Адже „Бурлаці" не випадає заспівати навіть три такти нечисто, а не то три пісні. І цьому лихові треба, якнайшвидше зарадити. Хористів (тенорів), які не можуть опанувати на початку виступу нервів і з тієї причини детонують, заступити іншими, або виступити без тих, що затьмарюють успіх хору на початку концерту.

Виглядає, що молодий диригент Олег Хміль має талант і снагу бути мистецьким керівником хору. В нього є темперамент, мистецьке почуття фрази та цілісної інтерпретації пісні. Як диригент він розвивається і кращає з бігом часу.

На щастя, від четвертої пісні „Бурлака" так успішно і блискучо співав, що слухачі майже забули про невдалий початок вечора. По добре виданій пісні Б. Дніпрового „Слава Володимиру" з низкою солістів, як Т. Пришляк, Б. Голинський, М. Бойко В. Федик, В. Чупринда і І. Пирожак, хор особливо гарно виконав Лисенкову клясичну тричастинну композицію до слів Шевченка „Гамалію". Перші тенори і другі баси звучали добре, перші баси і другі тенори дотримували їм кроку. Зразу привернув до себе увагу тенор-соліст Т. Пришляк із Баффало, якого давніше в хорі не було (наприклад, на платівках хору). Хоч контрабасів чи октавістів, як і в інших наших хорах бракує, проте фраза з „Гамалії": „нашу тугу" на низькому „де" чи „ре" звучала чітко і тембровано. В славетній Леонтовичевій „Ой зійшла зоря" заскочив нас і тон і спів гарної барви баритона. Щойно, на перерві, при світлі, можна було ствердити, що це був голос А. Дербіша, — давніше добре знаний із платівок із піснями Весоловського. Тепер, правдоподібно, по добрих студіях, голос його змінився на краще на 360градусів. Не пригадую, коли я чув так переконливо заспіване баритонове сольо в цій пісні. Тенор Т. Пришляк довів, що малесеньке сольо „Над Почаєвом" може бути теж гарно вирізьблене.

Не розумію, чому хор вибрав сіру і слабу мелодійно т. зв. „Пісню про Мазепу" більш як оспореного В. Мішалова, де нашого великого гетьмана і борця за волю України, представлено, як якогось нещасного дідка. Адже Мазепа і по Полтавській прогрі мав дальші пляни боротьби за волю України. Ця пісня радше понижує, як вивищує нашого героїчного велетня. Постать Мазепи потребує потуги, блиску, героїзму, ну і таланту. Проте сольо С. Кривенького проспіване дуже свобідно його гарним і самопевним басом, було знамените. Шкода, що не почули ми тут його співу в „Бандуристе орле сизий", який є на гідній поручення платівці чи касетці хору „Бурлака". (Чомусь їх нема в книгарнях Ню Йорку).

Навіть цікаво було почути в оригіналі композицію І. Воробкевича „Огні горять", що розпочинається іншою поезією Шевченка „Та не дай Господи нікому". Очевидно, що Людкевич своєю редакцією самого „Огні горять" учинив шедевр із цієї пісні. І тепер так як усі хори виконують її. Цілу пісню із солістами Сорокою, Пришляком, П. Борисом, Дербішом та Кривеньким, виконав хор бездоганно.

Дуже шкода, що в „Хорі Тисячоліття" В. Колесника бракувало таких трьох блискучих і просто незаступимих солістів, як Кривенький, Пришляк і Дербіш.

У другій частині концерту проспівав „Бурлака" ряд військових пісень з енерґією і глибоким чуттям. Були це „Дивізіє, гей рідна мати" Е. Пасіки, „Марш поляглих" Г. Китастого (слова І. Багряного) з рецитацією Г. Хабурського та „Там на горі, на Маківці" в обробці С. Гуміниловича, де баритонове сольо виконав А. Сорока, який як соліст ще потрапить триматися, а крім цього співає завжди музикально.

„Гайдамацька пісня" не Китастого, а К. Стеценка. Теж на платівці пісня „Коли ви вмирали" не Р. Купчинського, а М. Гайворонського. На авторство пісні треба дуже вважати, по цьому ж судять грамотність хору. Пісня А. Авдієвського „не громи в степах гудуть" може і добре написана для голосів, музично — не бере.

Зворушливо-трагічна „Розпрощався стрілець" мабуть ще свіжо народна, в обробці Гуміниловича, була насправді першим великим успіхом концерту. Довгі, невмовкаючі оплески, хоч, на жаль, не дуже численної

(Закінчення на стор. 3)

Андрій Турчин

ЗМІНИ В КЛЯСИФІКАЦІЇ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

II.

Досі КБ клясифікувала поодинокі елементи населення України під Росією. Я створив для них нове число в схемі України й змінив назву гуцулів і лемків на українську. Раніше Богдан Хмельницький мав у КБ польську форму прізвища й титул гетьмана козаків. Я привернув йому українське прізвище й дав йому та його наслідникам титул гетьмана України. При назві України я відкинув образливий родівник. Конгресова бібліотека клясифікувала революції років 1905-06 і 1917-21 в Україні під Росією.

Ображувано нас уже до такої міри, що навіть святкування 22-го січня — річниці проголошення самостійности України — клясифіковано у схемі історії Росії. Я це все змінив. У моїй схемі я додав також числа для клясифікації льокальної історії України, щоб поодинокі наші землі, області, міста й села клясифіковано під Україною, а не під Росією, як було досі. Приготована мною схема вносила багато корисних поправок, про які годі тут розписуватись. Особливу увагу я звернув на розроблення клясифікації нашої історії до 1648 року, додавши до схеми одинадцять нових чисел для цієї доби.

Тому, що держава київських володарів охоплювала землі не тільки властивої Русі-України, але також і нинішніх Білорусії та Русі, я розв'язував клясифікацію трьох володарів Русі (які є у клясифікаційній схемі історії Росії) в історії східніх слов'ян аналогічно до клясифікації Конгресовою бібліотекою трьох володарів династії Каролінгів у історії Франції і Німеччини.

Історії України до 1648 року я поділив на три доби: до 1340; 1340-1569; 1569-1648. В добі „До 1340", яка ще мала свої підподіли, я вмістив Володимира І Великого, Святого, під числом ДК 508.652; Ярослава І. Мудрого — під числом ДК 508.653 і Володимира II (Мономаха) під числом ДК 508.655. Всі ці три числа я конфронтував з клясифікаційними числами цих трьох володарів у схемі історії Росії (ДК 75,77,82), що повинні клясифікувати їх панування на території нинішньої Росії, подібно, як це зроблено при клясифікації згаданих трьох Каролінгів у схемах Франції і Німеччини. На жаль, Відділ предметного каталогування КБ, йдучи за російським прикладом, вмістив Русь у клясифікаційній схемі історії Росії і цілковито вилучив княжу добу з пропонованої мною схеми історії України. Перед добою „1340-1569" він дав таку відсилку: „За працями про ранню історію Руси, гляди ДК 70+", тобто шукай у схемі історії Росії. Навіть короля Данила далі залишено в клясифікаційній схемі історії Росії.

Як у моїх телефонічних розмовах, так і в листах до шефа ВПК я звертав увагу на помилковість деяких змін, пороблених ВКП у пропонованій мною схемі, а особливо на нічим неоправдаване вилучення з неї княжої доби й задержання короля Данила в схемі історії Росії. Про це писав я голові Спільної комісії для бібліотеки.

Для ВПК мусів перевести зміни, а тут Комісія каталогування УБТА не погоджується на деякі зміни. Щоб зламити опір КК УБТА, рішено апелювати до голови УБТА та загалу його членів. Один із каталогізаторів ВПК, що є членом Управи УБТА і який, як виглядає, прийняв російську тезу про Русь за правдиву, написав, разом з трьома іншими працівниками КБ, листа до д-ра Штогрина, голови УБТА, з порадою прийняти проєкт ВПК з подякою. Оборонці КБ з одної сторони в листі хвалили мене як „автора основного проєкту поправок", а з другої сторони страшили голову УБТА, що наполягання на дальші зміни „значно погіршило б цілу „українську проблему" у впливових колах Конгресової бібліотеки. На чому це погіршення мало б полягати — годі сказати, бо якоїсь прихильности до нас ці „впливові кола КБ" ніколи не виявляли. Якби, однак, не було, це побоювання за втрату якоїсь ласки впливових кіл КБ це повинно бути спонукою годитись добровільно відступити княжу добу Росії й бути „Іванами без роду".

Щоб дістати одобрення членів УБТА й громади для проєкту ВПК, згаданий уже каталогізатор ВПК виголошує доповідь на конференціях в Урбані та Ню Йорку, в якій нічого не згадує про включення княжої доби з клясифікаційної схеми історії України. Учасники конференції УБТА в Ню Йорку, не знаючи добре справи змін, в інспірованій резолюції висловлюють свою радість з приводу змін і „рекомендують Управі УБТА написати окремого листа в цій справі до компетентних чинників Конгресової бібліотеки". Очевидно, що зміст цієї резолюції був би цілком інший, якщо б учасники конференції мали вірні інформації про справу змін. На жаль, при-

(Закінчення на стор. 4)

Ганна Черінь

ДВІ ПОЕМИ ПРО ЧОРНОБИЛЬ

II.

Щоб твір став поемою, потрібна не довжина, а струнка будова, динаміка, і хоч один герой. Коли героя нема, ним стає автор. Але коли автор ним стати не може, як і не змогла Світлана Йовенко (бо „страхується"), то хоч твір названо поемою, він нею не є. Це не поема, а довгий, розтягнутий вірш. До того ж, у цім вірші дуже мало поезії. Ані одної вдалої метафори. Найкраща ще може така: „Сади, як медсестри, біліють збентежено..." Твір обтяжений прозаїзмами, як вантажним цементом: „Райком не спить"... „Звіряти розрахунки". Зверніть увагу на це плетиво. Говориться не про розрахунки якогось звірятка; ні, в перекладі українською мовою це має бути „перевіряти рахунки". Далі „Просить апаратуру у Москви" (тут російська форма інфінітивного закінчення,) а головне — зміст: сталася страшна біда, а „у Москви" ще треба випрошувати апаратуру! Володимира Яворівського, що написав великий твір про Чорнобиль, обвинувачували в надмірнім еротизмі. А як вам подобається така „еротика" у Світлани Йовенко:

Не жінкою, а саркофагом снити
Насоси. Фільтри. Води ґрунтові

Або такі рядки, гірші від газетних:

Йдуть тисячі і тисячі посилок
Взуття, дитячий одяг, з Поті — чай..."

У цьому контексті місто Поті набирає безглуздо — смішного звучання. Чому саме Поті? Бо так, мабуть, сповіщалося в газеті. А „нуклеарна" лексика „поеми!", „Війська хімзахисту", вузькоколійка, респіратор, вертольотчики, свинець, бульдозер, пісок, доломіт, трайлери, монстр-реактор, дозиметрист (заримовано із „жисть"), навіть „уроки гарту" і „хорошо". Не гріх було би поетесі погортати словники та знайти українські відповідники.

Тож недаремно і критики совєтської України не похвалили цей твір за „газетно-стареотипні кліше" і брак „суцільного героя".

Поему про Чорнобиль написав і чільний письменник України — Борис Олійник. Йому, що підняв прапор в поході за життя української мови, просто таки належало сказати своє слово про Чорнобиль, І він його сказав своєю поемою „Сім". В цій поемі також є епіграф-присвята шести пожежникам і кінорежисерові Володимирові Шевченкові, що згинули в боротьбі з атомовим драконом. Поема Олійника багато коротша від вірша Світлани Йовенка, але багато сильніша, як змістом, так і формою. Недаремно ж назвав цю поему Іван Дзюба „твором, якого чекали", найвагомішою поезією з усіх, написаних про Чорнобиль.

Поема написана в формі критичного змагу ліричного героя з його ніби двійником, антигероєм, чи „анти-я", що виступає в образі Крука. Відносно того, що то за крук, „ой, що ж бо то й за ворон", кожний може мати свою думку. Ми вже зустрічали таких літературних круків, хоч би у Тараса Шевченка (ворони). Українські критики під совєтами дискутують, кого саме виставив Олійник у пір'ї „цього крука"; цього, мабуть, і сам Олійник не знає, а якщо і знає, то не скаже. Я думаю, що це — роздвоєння людини, частка зла, невіддільна від добра — це скепсис і злорадство, тверезий, засуворий осуд, голос протиріччя, що може помогти, але може й пошкодити. І це також голос сумління і провини. Поема починається зловісним карканням Крука — що, мовляв, ми заслужили Чорнобильську кару (завважте, що у своїй мові Крук вживає слово „поза-як", що донедавна вважалось лексемою „буржуазних націоналістів"). Ліричний герой кволо виправдується: люди чинять не тільки зло, а й великі досягнення, наприклад, мандрівки в космос... Поет і Крук переходять на полеміку про поезію й релігію. Олійник подає — для чогось перекручену — цитату з Тичини, а Мефістокрук глузує:

Тільки ж чом боян промовчав,
Як воскреслі під хрестом
Воскресителя Ісуса
Прибивали в ділі й дусі...

Якби Павло Тичина міг встати з гробу, він би їм обом продеклямував:

Не Христос Воскрес —
Робітничий клас...

Маніфестофель-Крук завважує, що „ваше плем'я окаяне вродилося в нінащо, бо...своє найкраще палить, аж сопе..." Крук має рацію. Він картає далі українців недавнього минулого за те, що „півсела везуть в сибіри". А ліричний герой відповідає, що це ж вина того, „з прізвищем із сталі", бо в ньому тоді всі сповідали Леніна, а він (Сталін цебто) виявився зрадником. Крукведе поета в 1937 рік, коли вчорашнього героя, маршала, оголошували „зрадником народа", а „народного вчителя в'язнем ведуть"

За те, що мову плекав твого роду...
...твого діда ведуть
За те (ну й пам'ять у них!) в тридцять третім,
Рятуючи рід від голодної смерті,
Сховав зо три жмені вівса з недобору...

Крук, голосом Тараса Шевченка, гнівно провіщає, що якби наші великі предки знали, як низько падуть їх сини, вони „ще в колисці воліли б себе задушить" (тут я не можу втриматись від гумору: як би це вони могли вдіяти? Таких немовлят не буває). Замучений докорами, ліричний герой допитується у Крука: „Хто ти?" Крук відповідає, що, власне, він — друга частина душі ліричного героя (і автора? — Ч.Г.), його сумління.

Далі йдуть гнівні тиради проти беззастережних посягань на землю, на єдність атомів, у наслідок чого мертвіє природа.

Куди ж ти дивись, коли діти твої надії,
Руйнуючи спокій, іще православ'янських пластів,
Заклали реактор, як міну повільної дії,
Під саму колиску твоїх однокровних братів!

Борис Олійник засуджує „кульгаві реактори", „недоношені вченими", злочинців, що „вирок підписали генам". Притихла чорнобильська буря...

Будуються плани житейські на завтрашній вечір,
І жони несуть з магазинів у вулик сім'ї
Наїдки, вгинаючи емансиповані плечі.
І збори киплять, наганяючи переполох
Вітрами оновлень на вигаслі душі і гасла.
І маску стару приміряє старий демагог,
[illegible] язиком натискаючи ревно на „гласність"

(Закінчення на стор. 3)

Дві поеми...

(Закінчення зі стор. 2)

Що за влучна характеристика „гласности" і „перебудови"! Автор же ж і не „застрахувався"! А „емансиповані плечі!"

Отож, життя йде далі, під гаслом „гласности", і дехто вже забуває про Чорнобиль. Але Олійник не забуває. Крук клює в саме серце і не дає заснути. Поет болісно передчуває генетичну чуму України:

Кого ж ви зачинаєте,... на смерть,
Коли у вашому спадковім коді
Вже перетято сув'язь родоводу
Ножем радіяційним до осердь!

Чи відаєте, сотворивши плід,
Чи знаєте, що з вашої утроби
У світ полізуть виродки безлобі,
Яких ще не родив донині світ!!

І вас пожеруть,
і наплодять своє страхоліссся,
Де замість чола і обличчя
розверненься рот.
І женщини ваші,
уже від народження лисі,
Народять химер,
що зжують навіть слово „народ".

Недвозначно проголошує Борис Олійник, що чорнобильська катастрофа — це геноцид українського народу. Цим і закінчується Олійникова поема — справді поема, сильна, струнка, напружена, гостра, болюча, страшна. „Страхування" в ній нема, бо творові з таким кінцем ніяке, „страхування" не поможе.

Поема була зачитана на пленумі Спілки письменників України. Вона викликала в одних захоплення, а в інших — осуд. „Страхувальники" засуджували песимізм. Люди правдиві і сміливі згоджувалися з Олійником і дивувалися з його мужньої відвертости.

Скоро по тому, в „Літературній Україні" за 1-ше жовтня цього року Іван Дзюба висловив оцінку Олійникової поеми. Стаття Дзюби була надрукована як „лист до редакції", що його Іван Дзюба написав як „постійний передплатник і читач" газети, який „має право висловити свою думку про небуденну річ, явлену на її шпальтах". Добрий мені читач і передплатник! Що змушує так „страхуватися" кращого критика й мислителя України?! Не знати для кого ця „страховка": для Івана Дзюби — чи для „Літературної України". Мабуть що для обох. „Чужої вини не буває", — каже в цій статті Іван Дзюба. Багато чільних мислителів і письменників вважають, що за культ Сталіна винні маси. Але Дзюба запевняє, що це не відповідає правді: маси завжди до цього ставилися з недовір'ям і насмішкою, але культ насаджували згори (цебто, від уряду). Головну цінність поеми „Сім" Дзюба вважає в „хвилі глибокого очисного враження, катарсису, який викликає поема".

Говорити про мистецькі прикмети цього твору в короткій статті, що й так переросла накреслені рамки, не приходиться. Завважу тільки, що „Сім" — поема високого мистецького рівня, з гострою, влучною лексикою й разючими образами; їх силу видно хоч би з вищенаведених цитат. Часом і тут трапляється „частушечність", схожа на куплети в поемі Світлани Йовенко („на вилах вола, на хресті — Христа" і т. п.), але Олійник не перебрав міри і вживає такі брязкальця задля контрасту.

Це покищо найкращий віршований твір з написаних про Чорнобиль, але Україна чекає ще кращого. Його написати може і мусить Ліна Костенко.

В ПЕНСИЛЬВАНІЇ ДОНАЛД Бумер зі своєю приятелькою Ліндою Деспот виграли найбільшу досі в історії стейту льотерію — 46 мільйонів долярів. Одначе, згідно з повідомленням філядельфійської газети „Філядельфія Інкваєр", на співвласника цієї виграші зголосилась також і колишня дружина Вумера, Полін Вумер, яка живе окремо, але вони не є розведені. Полін Вумер заявила, що їй належиться половина його виграшу, бо вона є його жінкою.

Дебют...

(Закінчення зі стор. 2)

публіки, засвідчували це. „Розпрягайте, хлопці коні" в обробці М. Бабуняка здобула ще більший успіх. В запалі одушевлення „Бурлака" заблистів розмахом і голосистістю. Проте, щоб метнути цю пісню так одноразово, як це чинив незрівняний Бабуняк зі своїм „Гомоном", „Бурлака" потребує ще тільки дещо більшої легкости тону і ще прецизнішої ритмічности. Сама бо потуга звуку в цьому хорі може навіть краща. „Рідна мати моя" П. Майбороди (слова Малишка) була тонально дещо зависока для баритона Дербіша. Півтона нижче було б якраз добре. Проте пісня у цілому була віддана дуже настроєво. „Гей, браття опришки" в обробці Е. Козака випала бездоганно. Чудову „Гаю, гаю, зелен розмаю" кольоритно зінтерпретовану, нележить виконувати по Леонтовичівськи: без фортепіяну. Галя Михальчук, як акомпаньяторка хору задовільна.

Не зважаючи на це, що „Владико неба і землі", сольо тенора з хором з опери (не „оперетки" за програмкою) „Запорожець за Дунаєм" Артемовського було останньою точкою виступу, ми розглянемо її тут перше. А це тому, що передостання точка „Люблю тебе я, Україно", радше пісня естрадного характеру, з музикою М. Костецького) слова О. Новицького) була найвищим вокальним осягом, справжньою „бомбою", концерту. В „Запорожці" хор виконав гарно свою партію, проте сольо дириґента Хміля випало і дещо замало стильово і не зовсім переконливо голосово. Він, евентуально, міг би заспівати сольо в пісні „Став вок заснув" тощо. Сольо в „Запорожці" повинен був заспівати той самий тенор, який заблистів понад всіми і всім в „Люблю тебе я, Україно", Т. Пришляк. В дуеті зі Сорокою спів Пришляка, це було дійсно пам'ятне пережиття. Його тенорова фраза „Моя Україно" дзвенітиме мені в душі ще довгі місяці.

Тому і успіх по цій пісні був неймовірний. Публіка, як на команду, постала з місць й овації не було впину.

М. Дудра — заслужений діяч Лемківщини

Хоч Лемківщина, ця наша невелика чарівна земля, віддавна полонила своїм мистецтвом, піснею і навіть мелодійною говіркою всю Україну, то все ж без своєї „вини" вона не відіграла важливішої ролі в загальній українській історії, крім одного винятку: історії американської України. Першими, які масово стали покидати рідну землю й мандрували в невідомий чужий світ поза океаном, були лемки й із обох сторін Карпат. Гнала їх невиносима нужда, наслідок нелюдської експлуатації чужих держав і землевласників.

В Америці лемки не тільки дбали про себе й свої родини, які прибули з ними або залишилися в „краю", але й подбали про перші українські громади, які стали основою американської України. І в тому їх історична заслуга. Незабаром заходами Організаці Оборони Лемківщини у співпраці з Науковим Товариством ім. Шевченка вийде двотомник „Лемківщина", в якому відмічено цю історичну ролю лемків в Америці, в якій передову ролю відіграв покійний професор Михайло Дудра, якому й присвячена ця стаття у п'ятиліття його смерти.

Однією з перших лемківських родин, які прибули до Америки в самих початках цього сторіччя, були лемки. Петро Дудра зі села Лосє Грибівського повіту і його дружина Параска Ковальчик з села Гладишів Горлицького повіту. Тут вони одружилися й осіли в місті Джерзі Сити, Н. Дж., де народилася їм донька Марія і 16-го листопада 1912 року син Михайло. Рік згодом, з приводу недуги батька, родина повенулася на Лемківщину, де й прийшов на світ другий син Степан.

Михайло Дудра вчився в українській гімназії в Перемишлі, яку й закінчив матурою влітї 1932 року й восени записався на студії германістики й англістики Львівського університету. Але недовго прийшлося йому студіювати. У Львові того самого року постала при Товаристві „Просвіта" Лемківська комісія з метою допомагати Лемківщині в її боротьбі проти польської адміністарції та москвофільства. Михайло Дудра включився в цю акцію, зокрема у поширення українських книжок і часописів, особливо „Нашого Лемка", який почав виходити у видавництві Тиктора під редакцією Юліяна Тарновича. Дудра об'їздив лемківські села й помагав у видаванні „Нашого Лемка": часто попадав у конфлікт з поліцією і був двічі арештований: перший раз у 1933 році в Голицях, де й пробув два місяці у в'язниці, а якої вийшов після успішної оборони на розправі. Вдруге пробув три місяці в тюрмі у Варшаві, з якої звільнено його під умовою, що виїде з Польщі як небажаний чужинець. До цього спонукала його також американська амбасада, і в лютому 1934 року він, як американський громадянин, повернувся до Америки.

Виїжджаючи, М. Дудра одержав повновласті від Лемківської комісії для ведення організаційної праці серед лемків, а також для придбання фондів для лемківської акції у Лемківщині. В Америці він зв'язався з існуючим Комітетом допомоги Лемківщині, головою якого був недавно померлий в Ню Йорку Степан Пельц. У співпраці з Дудрою Комітет скликав у Ню Йорку перший лемківський з'їзд. На з'їзді 4-го серпня 1934 року схвалено зорганізувати товариство „Організація Оборони Лемківщини". Спираючись на цю постанову, М. Дудра об'їхав 60 лемківських громад і заклав 26 відділів, які 6-го червня 1936 року відбули у Філядельфії Перший лемківський конгрес, який очолив колишній головний предсідник Українського Народного Союзу лемко Дмитро Капітула. Після з'їзду Дудра став організатором ООЛ та редактором „Лемківського Дзвона", залишаючись делеґатом львівської Лемківської комісії.

Св. п. д-р М. Дудра

У 1938 році М. Дудра виїхав до Европи, щоб там докінчити свої високошкільні студії. Студіював економію і право в університетах у Берліні, а згодом у Празі в Українському Університеті та в державному Карловому університеті. 1942 року одержав докторат права й суспільних наук на УВУ, а в 1945 році докторат з політичної економії у Карловому університеті. Користаючи зі свого американського пашпорта, Дудра відвідав у 1939 році Карпатську Україну та в міру своїх зв'язків допомагав її діячам. Деяким допоміг вийти з в'язниці і втекти за кордон; був свідком історичного проголошення суверенности Карпатської України.

Після закінчення війни він переїхав до Баварії під американську охорону і в Мюнхені став у 1946 році доцентом економії в УНРРА університеті, а рік пізніше доцентом економії Української високої економічної школи в Мюнхені. 1946 року одружився з Дарією дочкою о. Євгена й Анни Бахталовських, з якою в 1948 році виїхав до Америки.

Під час німецької окупації Чехії Дудра був як чужинець двічі арештований, а після звільнення до кінця війни конфінований у Празі з обов'язком щотижня зголошуватися на поліції.

Повернувшись до Америки, д-р Дудра відновив зв'язки з лемківськими діячами та нав'язав нові з Науковим Товариством ім. Шевченка, головою якого був проф. Микола Чубатий. Наступного року став професором економії, а згодом головою економічного відділу в Стюбенвильському коледжі, де пробув до 1959 року з річною перервою, коли викладав у Лойола університеті в Лос Анджелесі та з двома річними перервами, які, одержавши студійні стипендії, перевів у Кейс політехніці в Клівленді та в бюрах Міжнародної Організації Праці в Женеві. З 1959 року він став професором політичної економії в Сейнт Френціс коледжі в Лоретто, Пенсилвенія, де й працював до кінця життя. Там він заклав при коледжі школу заавансованих студій промислово-робітничих взаємин, директором якої був понад двадцять років. Він записався в історії коледжу ще й допомогою у заснуванні двох філій в Гаррисбурзі й Піттсбурзі. За свої заслуги одержав низку відзначень і звання заслуженого професора від Департаменту праці ЗСА. Його коледж відзначив його найвищою академічною гідністю почесного доктора гуманістичних наук, першою в історії тої школи.

Проф. Дудра був визначним педагогом і науковцем. Був піонером у ділянці студій робітничого права й індустріяльних відносин. Його праці, друковані й виголошені на численних крайових і міжнародних конґресах, мали свою високу вагу. Він був засновником градуаційної програми і окремої школи в ділянці індустріяльних взаємин у своєму коледжі та її незмінним деканом. Більшість наукових творів проф. Дудри надруковано не лише англійською мовою, але і мовою німецькою й українською. Був поліглотом, знав сім чужих мов. Його ім'я відзначено в довіднику Ukrainians in North America і в численних енциклопедіях включно до Енциклопедії Українознавства, в якій підкреслено його заслуги в дослідах аграрної політики й робітничих проблем та авторство праці про історію економічних доктрин. Він був дійсним членом НТШ й УВАН, професором УКУ та членом низки американських наукових установ. Після смерти, яка наступила 31-го жовтня 1982 року, був похований на цвинтарі у Стемфорді. Вдячний йому його коледж встановив спеціяльну студійну нагороду його імени.

З глибоким смутком згадую покійного професора, пишучи ці рядки. Наше знайомство, нав'язане за празьких часів, залишило на диво тривалий слід у моїй пам'яті. Спершу ми зустрілися в Українському Вільному Університеті, де я був доцентом історії українського права, до студій якого були обов'язані також студенти економії, а згодом як колеґи на УННРА університеті, на якому ми оба доцентували. Спокій, розвага і джентелменський вигляд і поведінка св. п. Дудри допомагали йому мати багато приятелів. До нашої приязні причинилося ще наше спільне пов'язання з Лемківщиною і її долею.

Відновили ми свої взаємини декілька років пізніше в Ню Йорку, куди він прибув рік-півтора переді мною. Очевидно ми зустрілися в домівці НТШ, в якій він і я допомагали тодішньому голові й засновникові Товариства в ЗСА проф. Миколі Чубатому. А згодом ми зустрічалися на конференціях й інших громадських зібраннях, на яких д-р Дудра з роками чимраз рідше бував. Та про це може іншим разом.

Ярослав Падох

У ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ

бл. п. Паніматки

МАРІЇ ЛЕХІЦЬКОЇ

з дому ҐУРСЬКОЇ

буде відправлена

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА й ПАНАХИДА

1-го листопада 1987 р. о год. 10-ій ранку

в українській православній церкві

Всіх Святих, 206 E. 11-та вул. в Ню Йорку, Н. Й.

Про участь і молитви за спокій душі Покійної просить родина

МИХАЙЛО І КАТЕРИНА ЛЕХІЦЬКІ

РОЗАЛІЯ ФЕНЧИНСЬКА з сином РОМАНОМ

Карпатський Лещетарський Клюб

у жалобі повідомляє, що наш довголітній член-змагун, кол. голова Клюбу та спортовий діяч

СВ. П.

Ярослав Д. Рубель

упокоївся в Бозі по довгій і важкій недузі дня 24-го жовтня 1987 р.

ПАНАХИДА відбудеться у середу, 28-го жовтня 1987 р. о год. 7:30 веч. у похоронному заведенні Peter Jarema Funeral Home, Inc., 129 East 7th Street, New York, N.Y.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ: у четвер, 29-го жовтня 1987 р. о год. 9-ій ранку з похоронного заведення. О год. 9:30 ранку в українській католицькій церкві св. Юра при 7-ій Схід вул. в Ню Йорку, а звідтам на український православний цвинтар св. Андрія Первозванного в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

•

Проситься замість квітів на могилу Покійника складати пожертви на „Альманах 60-ліття КЛК" — "KLK Ukrainian American Sport Club", S. Hankewych, 26-49 — 30th Street, Astoria, N.Y. 11102.

Управа Клюбу КЛК

Ділимося сумною вісткою з Рідними, Приятелями і Знайомими, що 29-го вересня 1987 р. на 80-му році життя, ненадійно відійшов від нас у Вічність

наш Найдорожчий

МУЖ, БАТЬКО, КУЗЕН І ВУЙКО

бл. п. інж.

Евген Лятишевський

народжений 24-го січня 1907 р. в Станиславові, Україна

ПОХОРОН з церкви Непорочного Зачаття ПДМ відбувся 1-го жовтня 1987 року о год. 9:30 ранку на цвинтар Mount Olivet в Дітройті, Миш.

У глибокому смутку:

дружина — АЛЕКСАНДРА
син — АНДРІЙ МАРІЯН
кузини —
ОЛЬГА БАСАРАБ з мужем РОМАНОМ
ОКСАНА ЛИЧКІВСЬКА з мужем ЮРІЄМ
МАРКІЯН ЯРЕМИЧ з дружиною УРСУЛЕЮ і синами МАРКОМ І РОМАНОМ
дві сестрінки — ЛІДА І ТАМАРА з родинами в Україні
та дальша Родина в ЗСА і Канаді

У БРАЗИЛІЇ ТА АРҐЕНТИНІ...

(Закінчення зі стор. 1)

Бандуристи біля водоспаду Інгвазу, що є одним з чудес світу.

Хор катехиток колегії св. Ольги з Пруденто̀полісу вітає нюйоркських бандуристів.

не без добрих людей. Акція знайшла широку підтримку серед української спільноти. Один лише власник крамниці в Ню Йорку Михайло Пирський подарував 25 бандур. Власник українського готелю в Сомерсеті, Н.Дж., Микола Бойчук купив 10 інструментів. Акція почала ширитися. За короткий час було куплено і відправлено 46 бандур. Однак бажаючих грати і далі є багато, а забезпечити їх музичними інструментами все ще нема змоги. Тому вся надія на нових спонзорів.

У січні цього року М. Чорний знову побував у Буенос Айресі, Куритибі та інших містах Аргентини і Бразилії і заснував там чотири „кобзарські станиці", а також підготовив ґрунт для приїзду Юліяна Китастого — головного інструктора. Це ще більше заохотило молодих оволодівати грою на бандурі.

У березні до Південної Америки прибув Ю. Китастий. Це була друга частина проєкту. За два з половиною місяці Юліян провів чотири курси гри на бандурі — два в Аргентині та два у Бразилії. Однак його місія як викладача-інструктора цим не обмежилася. Він знайшов і підготовив собі заміну — містевих інструкторів, які могли самостійно проводити курси у своїх місцях поселень. Крім того бандурист-віртуоз виступив на радіо та телевізії, дав ряд концерів у колоніях, тобто в тих місцях українських поселень, де рідко або й зовсім не бувають артистичні сили.

Парох української католицької церкви св. Йосафата у Пруденто̀полісі о. Василь Цимбалістий, ЧСВВ, у листі до редакції журналу „Бандура", що його видає Школа Кобзарського Мистецтва у Ню Йорку, писав: „Одержання бандур і приїзд Ю. Китастого започаткували нову сторінку культурного життя, досі ще не знану, для численної української молоди третього і четвертого поколінь Південної Америки. Ми певні, що праця, започаткована М. Чорним і Ю. Китастим та тими, що їм допомогли це здійснити, принесе великі плоди і розквіт нашого кобзарського мистецтва на терені Південної Америки".

Третьою, завершальною частиною проєкту була двотижнева поїздка у серпні цього року Молодої Капелі Бандуристів (МКБ), яку спонзорувало Товариство Українських Бандуристів. Координатором МКБ був М. Чорний, а мистецьким керівником мгр Тарас Павловський. Організаторами цієї поїздки були Ліда Чорна та Ліля Павловська.

І ось після успішного завершення поїздки за давньою доброю традицією до редакції „Свободи" загостили М. Чорний та мгр Т. Павловський, щоб поділитися враженнями від поїздки.

Про тріюмфальні виступи Молодої Капелі Бандуристів у Південній Америці ми вже знали з багатьох листів-відгуків, що надійшли до редакції „Свободи". Зокрема про це обширно писали у нашій газеті Марта Собенко-Сищук, д-р Михайло Рубінець, Ольга Корчагіна.

Молода Капеля Бандуристів у складі дев'ятьох бандуристок і шістьох бандуристів була організована спеціяльно для поїздки у Південну Америку і музиканти були стягнені з багатьох міст ЗСА — з Каліфорнії, Дітройту, Клівленду, з околиць Ню Йорку. Більшість з них — це члени ансамблю „Гомін степів".

Перший концерт відбувся 15-го серпня у місті Беріссо, 60 миль від Буенос Айресу. Він співпав з відзначенням 90-ліття поселення українців в Аргентині, з 75-річчям з дня смерти Миколи Лисенка та з 63-ми роковинами існування на аргентинській землі товариства „Просвіта", що бере свій початок саме у місті Беріссо.

Народний дім „Просвіти" був переповнений. Концерт пройшов з величезним успіхом. На ньому були присутні представники українських організацій, місцевий уряд на чолі з посадником міста. Після концерту посадник піднявся на сцену і під бурхливі оплески присутніх прочитав повідомлення, що членам Молодої Капелі Бандуристів присвоєно звання Почесних громадян міста Беріссо і вручив мистецькому керівникові капелі мгрові Т. Павловському символічний ключ від міста, а М. Чорному — його історію.

На другий день концерт відбувся в Буенос Айресі у великому театрі „Колісео". Заля, яка вміщує 2,500 глядачів, була заповнена. Серед присутніх було багато аргентинців, які полюбили українську музику, а особливо чарівні звуки бандури. Кожний виступ Капелі публіка зустрічала бурхливими оплесками. А коли бандуристи виконали еспанською мовою відому аргентинську пісню „Не плач, голубко", заля шаленіла від захоплення. У концерті взяв участь також місцевий український фольклорний ансамбль „Просвіти".

А потім були такі ж тріюмфальні виступи у Посадас, Обері. Державний аргентинський хор влаштував прийняття. Не зважаючи на те, що наші бандуристи не знали еспанської мови, а аргентинці англійської, одні одних розуміли, бо їх єднала мова дружби, мова мистецтва. В Обері гостей з Америки по-батьківськи прийняв парох місцевої церкви о. Орест Карплюк.

Залишивши гостинну Аргентину, Капеля переїхала до Бразилії. Бандуристи з великим задоволенням зфотографувалися на фоні відомого водоспаду Інгвазу, що є одним з чудес світу.

Про успішні виступи у Пруденто̀полісі, Куритибі „Свобода" вже писала. Тому додамо лише, що гості з Америки не лише виступали на сцені, але й самі були запрошені на концерт, що його влаштували в їх честь катехитки колегії св. Ольги у Пруденто̀полісі. За дуже короткий час вони навчилися грати на бандурі, і тепер хотіли, щоб бандуристи-віртуози оцінили їх майстерність. Катехитки навіть написали пісню, присвячену М. Чорному, і виконали її на концерті. Дивно було, що за такий короткий час вони опанували бандуру.

Була ще одна приємна несподіванка. Під час концерту у Пруденто̀полісі на сцену піднялися бандуристи новоствореного ансамблю і виконали дві точки. Вони просили передати М. Пирському щиру подяку за бандури, які він придбав для них, і сказали, що свій ансамбль назвуть його іменем.

Скрізь, де бували наші бандуристи, вони бачили, з яким захопленням молоде покоління прагне оволодіти рідною музичною культурою, що є невід'ємною частиною духовного багатства нашого народу. Бо рідна пісня, рідна музика — це основа збереження ідентичности української нації.

Маючи вільний від концерту день, члени Капелі розділилися на дві групи, щоб відвідати українські колонії (по-португальськи означає „село") Ліґасон і Жадання да Су, що розкинулися 400 км від Пруденто̀полісу. В одній з них, Жадання да Су, проживає 60 українських родин. Хоч був будній день і початок весни, на концерт зібралося понад 70 осіб. Допоміг у цьому о. Петро Блащишин, який дав оголошення на радіо, що приїдуть українські бандуристи з Америки. Село розкинене в горах, хата від хати далеко. Приємно було бачити, з яким захопленням слухали вони концерт. Згодом виявилося, що тут не бачили не лише бандуристів, але й бандур. Тому гостей зустріли радо, нагодували. „Це була найсмачніша їда, яку ми коли-небудь їли", — згадує Т. Павловський.

Концерт тривав понад дві години. Грали без перестанку. Грали все, що лиш знали: сольо, дуети, тріо... Сільські жінки заспівали свої пісні. Деякі з них наші бандуристи чули вперше. Радувало, що всі в селі чудово говорять українською мовою, співають українські пісні. А це вже четверте-п'яте покоління. Хоч на концерт люди вбралися в найкращий одяг, не важко було догадатися, що живуть тут бідно. Деякі прийшли босі, хоч було досить зимно. Допомога, яку надають українці Америки і Канади, сюди не доходить або доходить дуже слабо. Тому для тих, які хотіли б щось вислати цим селянам, подаємо адресу пароха місцевої церкви о. Петра Блащишина: Pe. Pedro Blachechen, Sx. P. 505, 84.600 Uniao Da. Vitoria pr., Brasil.

Підсумовуючи поїздку, можна сказати, що вона була тріюмфальною під кожним оглядом. Молода Капеля Бандуристів виступила не лише перед українською, але й чужинецькою публікою, а також на телевізії, пропагуючи українське мистецтво на Південноамериканському континенті. Тому значення цієї поїздки важко переоцінити.

Однак є тут і друга сторона медалі, про яку ми часто забуваємо: така поїздка вимагає великих фінансових витрат. Не так давно робила спробу поїхати до Південної Америки Капеля Бандуристів ім. Т. Шевченка з Дітройту, але саме фінансові труднощі не дозволили здійснити цей задум. М. Чорний намагався розв'язати справу, шукаючи „можливих і неможливих" фондів. Він звернувся до наших підприємців, до кооперативних установ, до окремих добродіїв. Можна з впевненістю сказати, що якби не допомога відомого мецената-підприємця Михайла Пирського, який дав на цю ціль 9,000 долярів, така поїздка не відбулася б.

Відгукнулися й інші жертволавці: 1,500 дол. виділила зі своїх збережень Параскевія Витвицька; по 1,000 дол. дали Вікторія Новотна з Фльориди, „Самопоміч" і „Кредитівка" (Ню Йорк); 700 дол. — Владика Лостен; по 500 дол. — д-р В. Чума, В. Тисовський, І. Деркач, В. Кравець; по 350 дол. Український Народний Союз та „Самопоміч" з Чикаго; 300 дол. — УККА (Н.Й.), 250 дол. — УАКРада (Н.Й.); по 200 дол. — „Самопоміч" (Клівленд), Український Братський Союз, УЗХ (Чикаго) та інші. Усім їм щире спасибі! Однак цих грошей не вистарчило, щоб покрити всі кошти, зв'язані з поїздкою, і залишилось ще 6,000 дол. боргу. Тому бандуристи звертаються до прихильників їхнього таланту, до людей доброї волі допомогти вилізти з боргів. Чеки можна висилати на адресу: Society of Ukrainian Bandurists, P.O. Box 1136, Cooper Station, New York, N.Y. 10276.

Українська громада завжди відгукувалася на всі добрі цілі. Тож і цим разом вона не повинна стояти осторонь.

Біля пам'ятника Т. Шевченкові в Обері.

Зустріч з жителями колонії Жадання да Су.

Зміни...

(Закінчення зі стор. 2)

сутній на конференції голова УБТА мовчав, будучи, мабуть, під впливом листа з Вашінгтону.

Вдоволений вислідом акції свого каталогізатора, Відділ предметного каталогування КБ у липні закінчив останню редакцію змін і віддав їх до друку. Коли на заклик голови Комісії каталогування УБТА до Вашінгтону далі йшли листи протесту від деяких наших товариств і поодиноких людей проти вилучення княжої доби з клясифікаційної схеми історії України, ВПК заявляє голові Спільної комісії для бібліотеки, що „УБТА одноголосно схвалило нову схему після доповіді каталогізатора Конгресової бібліотеки на сходинах УБТА в Ню Йорку 29-го червня 1986".

Це твердження ВПК не є, однак, згідне з правдою. Учасники конференції у Ню Йорку не могли одобрити тих змін, про які вони нічого не знали. А втім ухвалена резолюція нічого ні не одобрювала, ні не відкидала. Вона тільки висловлювала радість, що зміни заіснували і рекомендувала Управі УБТА написати листа в цій справі до Конгресової бібліотеки. Управа УБТА могла прийняти корисні для нас зміни в клясифікації історії України, але рішучо протестувати проти вилучення з неї княжої доби й тим самим залишити для нас можливість дальшої боротьби за права українського народу до його минулого. Таке було рішення Комісії каталогування УБТА.

Треба також зазначити, що резолюцію ухвалено не на Загальних зборах УБТА (яких, до речі, всупереч вимогам статуту не було вже п'ять років), а на конференції, у якій брали участь також і особи, що не є членами УБТА.

Комісія каталогування УБТА сподіється, що як загал членів УБТА, так і вся українська громада не погодиться з д-ром Штогрином, головою УБТА, який у Бюлетені УБТА" (ч. 22, 1987) написав: „На цьому вважаємо справу справлення згаданих систем БК закінченою. При цьому закликаємо всіх хто цікавиться цим питанням, звертатись до Управи УБТА за виясненнями, а не до Бібліотеки Конгресу, з якою УБТА має свого роду договір у відношенні до вияснення окремих питань зацікавленним особам, чи організаціям". Добровільно погодитись на те, щоб нашу кляжу добу, включно з королем Данилом клясифіковано у схемі історії Росії не має права ні д-р Штогрин, ні навіть ціла наша спільнота в Америці. Це право цілого українського народу і ми, його вітка, повинні це право обороняти. В Тисячоліття Християнства як панівної релігії в Русі-Україні, ми повинні змагати до того, щоб наш володар-хреститель св. Володимир Великий мав своє клясифікаційне число у схемі історії України. Ми не можемо погодитись, щоб такі твори нашої старої літератури, як „Слово о полку Ігореві", чи нашу мову княжої доби клясифіковано як російські.

Справа змін клясифікації ще не закінчена. Так нова Управа УБТА, як і вже згадана комісія Слов'янської і східньоевропейської секції її, яку очолює мгр В. Верига, мусять далі домагатись нової клясифікації історії Совєтського Союзу і всіх його республік, включно з російською, та змін у інших клясах, які ще далі віддзеркалюють застарілі погляди на історію й культуру східніх слов'ян.

Відвоювати для українського народу в очах світу Русь і її культуру це повинно бути для нас менш важливою справою, ніж, наприклад, справа видання полемічних творів XVII століття, яка то справа отримала велику моральну й матеріяльну підтримку нашої громади. Комісія каталогування УБТА має надію, що всі товариства й установи, які в 1983 році писали листи до КБ у справі клясифікації, зажадають від голови УБТА вияснення в цій справі. Алже справа ця не є тільки справою УБТА, а нашою національною справою.